

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки та психології

Бедан В.Б.

ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПСИХОЛОГІЇ

**навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної
роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня**

Одеса 2023

УДК 159.9.07

**Рекомендовано вченою радою
Міжнародного гуманітарного університету
протокол № 2 від 04 грудня 2023 року**

Розробник:

В.Б. Бедан – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Міжнародного гуманітарного університету

Рецензенти:

М. Й. Казанжи доктор психологічних наук, професор Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського

М.А. Крюкова – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології НУ «Одеська юридична академія»

Бедан В.Б. Технології наукових досліджень в психології: навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форм навчання. Одеса: Фенікс, 2023. 80 с.

ЗМІСТ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	8
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	17
Тема 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі	17
Тема 2. Основи методології наукової діяльності.....	
Тема 3. Особистість вченого у формуванні наукової школи	
Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні.....	
Тема 5. Основи методології науково-дослідної роботи	
Тема 6. Теоретичні методи наукового дослідження.....	
Тема 7. Емпіричні методи наукового дослідження	
Тема 8. Етика наукових досліджень.....	
Тема 9. Основні вимоги до наукових робіт	
Тема 10. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань	
Тема 11. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	
Тема 12. Презентація результатів наукових досліджень	
Тема 13. Технологія написання наукових публікацій. Академічна доброчесність.....	
Тема 14. Авторське право. Захист інтелектуальної власності.....	
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ	
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «Технології наукових досліджень в психології» орієнтований на отримання знань по основним історичним аспектам, теоретичним положенням, практичним методам та прийомам проведення наукових досліджень, оволодіння практичними навичками вибору теми наукового дослідження, наукового пошуку, аналізу, експериментування з використанням інформаційних технологій на базі сучасних досягнень вітчизняних і зарубіжних учених.

Вивчення дисципліни «Технології наукових досліджень у психології» передбачає розкриття основних тенденцій розвитку світової та вітчизняної науки, вивчення здобувачами вищої освіти основних положень та відомостей про роль і місце науки у розвитку суспільства, про закономірності розвитку науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень в державному напрямку, оволодіння навичками з організації наукового дослідження в психології. Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань про сучасні наукові підходи до дослідження та аналізу психологічних явищ, інноваційного розв'язання психологічних завдань, умінь та навичок їх практичного застосування, що вимагає глибокого оволодіння методами соціального пізнання, вміннями знаходити причинно-наслідкові зв'язки, встановлювати закономірності і взаємозалежності.

Мета викладання навчальної дисципліни «Технології наукових досліджень у психології» є формування знань здобувачів про сутність та особливості проведення психологічних досліджень; забезпечення оволодіння вміннями та навичками проектування дослідження у сфері психології та його практичної реалізації. набуття здобувачами знань і вмінь, необхідних для організації та проведення наукових досліджень, обробки, узагальнення та тлумачення його результатів.

В результаті вивчення теоретичного курсу здобувач повинен освоїти методику наукових досліджень, вміти формулювати мету і завдання

дослідження, планувати і проводити експеримент, обробляти результати досліджень, зіставляти результати експерименту з теоретичними моделями і формулювати висновки наукового дослідження, скласти реферат, доповідь, кваліфікаційну роботу або статтю за результатами наукового дослідження

Отже, метою даної методичної розробки є формування у здобувачів практичних навичок щодо проведення наукових досліджень, обробки, аналізу й визначення та представлення результатів наукових досліджень

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- суть теорії та методології науки;
- основні напрямки сучасної методології психології;
- пояснювальні принципи у психології, що виходять з філософії;
- зміст основних понять курсу (наука; наукова діяльність; методологія; парадигма; теорія; категорія; принцип; концепція; гіпотеза; модель; метод);
- вимоги, принципи та типи наукових досліджень;
- зміст основних принципів, категорій та напрямків психології;
- методи психологічного дослідження (неекспериментальні та експериментальні);
- методологічні підходи у психології (особистісний, діяльнісний, системний);
- ключові проблеми психології та підходи до їхнього вирішення

вміти:

- формулювати проблему, визначати мету, гіпотезу та завдання дослідження, висувати нові наукові ідеї, узагальнювати та пояснювати наукові факти;
- розробляти програму дослідження;
- відбирати методичну основу дослідження з метою комплексної реалізації його завдань;
- відбирати та аналізувати необхідну інформацію за темою дослідження;

- користуватися сучасними джерелами наукової інформації;
- вибирати адекватні методи дослідження й застосовувати їх для вивчення психічних явищ; проводити наукове дослідження;
- аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення психічних явищ;

володіти навичками:

- формулювання проблеми;
- вибору типу науково-психологічного дослідження;
- визначення парадигми, формулювання концепції та гіпотези дослідження;
- обґрунтування методів та методик дослідження;
- організації та проведенні дослідження (визначення його етапів, способів обробки даних та узагальнення даних);
- інтерпретації результатів дослідження;
- оформленні отриманих результатів у вигляді наукових статей, доповідей; використанні даних досліджень у практичній діяльності;
- публічного виступу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
7	210	28 / 6	42 6	140 / 108	1	1,2	Обов'язкова

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 2. Основи методології наукової діяльності	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 3. Особистість вченого у формуванні наукової школи	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні	20	2	4	14	20			20
Тема 5. Основи методології науково-дослідної роботи	10	2	2	6	10	-		10
Тема 6. Теоретичні методи наукового дослідження	10	2	2	6	10			10
Тема 7. Емпіричні методи наукового дослідження	20	2	4	14	20	2	2	16
Тема 8. Етика наукових досліджень	10	2	2	6	10			10
Тема 9. Основні вимоги до наукових робіт	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 10. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 11. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	10	2	2	6	10			10
Тема 12. Презентація результатів наукових досліджень	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 13. Технологія написання наукових публікацій. Академічна доброчесність	20	2	4	14	20	2	2	16
Тема 14. Авторське право. Захист інтелектуальної власності	10	2	2	6	10	-	-	10
Усього годин	210	28	42	140	210	6	6	198

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Лекційний курс)

Тема 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі

Наука та її роль у розвитку суспільства. Поняття науки. Цілі науки. Завдання науки. Предмет науки. Понятійний апарат. Класифікація наук. Об'єкт дослідження. Наука як система знань. Основні поняття науки. Закономірності функціонування та розвитку науки, еволюцію її розвитку. Поняття наукового дослідження, його основні ознаки та характеристики. Особливості структури наукового дослідження, його об'єкт, мета, завдання, основні форми. Вимоги до наукових досліджень. Основні види наукових досліджень. Відмінності та спільні риси емпіричних та теоретичних досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема 2. Основи методології наукової діяльності

Методологія наукових дослідження. Поняття методу та методології. Завдання методології. Різновиди та структурні елементи методології. Підходи до обґрунтування та визначення методу та методології. Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові принципи дослідження: історичний, термінологічний, функціональний, системний, інформаційний, культурологічний, пізнавальний або когнітивний. Конкретно наукова методологія. Методи і техніка дослідження. Класифікація методів наукового пізнання.

Тема 3. Особистість вченого у формуванні наукової школи

Виникнення та історичні етапи розвитку наукових шкіл. Роль особистості вченого в науці. Основні особистісні якості дослідника. Творчі та ділові якості. Професійна підготовка. Поняття «Наукова школа». Підходи до визначення сутності поняття «наукова школа». Умови формування наукової школи. Наукова школа: її ознаки та умови формування. Характерні маркери наукової школи. Наявність наукової проблеми. Лідер школи. Наявність

публікацій. Індекс цитування праць. Роль керівника наукової школи. Функціонування наукових шкіл в Україні.

Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні

Наукова (науково-дослідна) діяльність. Фундаментальні наукові дослідження. Прикладні наукові дослідження. Науково-технічна діяльність. Експериментальні розробки. Науковий і науково-технічний результат. Державна науково-технічна політика. Економічна ситуація в галузі науки. Типові схеми фінансування. Підходи до фінансування наукоємних розробок. Науково-технічна політика. Принципи державної наукової політики. Пріоритети наукових досліджень. Класифікація наук. Повноваження Президента України, Верховної Ради, кабінету Міністрів у науковій та науково-технічній сфері. Національна академія наук – вищий науковий орган держави. Галузеві академії. Державний фонд фундаментальних досліджень. Громадські наукові організації. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності. Аспірантура, докторантура як основна форма підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні.

Тема 5. Основи методології науково-дослідної роботи

Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Методи та техніка наукових досліджень. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях. Загальнонаукова й філософська методологія: сутність, загальні принципи. Методи теоретичного рівня (аксіоматичний, гіпотетичний, формалізація, абстрагування, ранжирування, узагальнення, історичний, метод системного аналізу). Аксіоматичний метод. Гіпотетичний метод. Узагальнення. Історичний метод. Спостереження. Експеримент. Рахунок (кількісний метод). Метод моделювання.

Наукова гіпотеза. Вимоги до гіпотез. Теорія. Структура теорії: поняття, судження, закони, наукові положення, навчання, ідеї й інші елементи. Ефективність наукових досліджень. Критерій новизни НДР. Економічний

ефект від впровадження. Рівень новизни прикладних досліджень. Види економічного ефекту: попередній, очікуваний і фактичний. Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво.

Тема 6. Теоретичні методи наукового дослідження

Сутність теоретичних методів наукового дослідження. Послідовність проведення теоретичних досліджень. Особливість теоретичного дослідження. Порядок використання методів при здійсненні наукового дослідження. Характеристика основних теоретичних методів наукового дослідження: аналізу та синтезу, індукції та дедукції, порівняння, формалізації, абстрагування та моделювання. Поняття моделі, вимоги, які до неї ставляться, види, особливості побудови. Особливості логічного та хронологічного підходів при проведенні теоретичних досліджень. Мета, випадки та вимоги до застосування цих методів при здійсненні наукового дослідження.

Загальна класифікація методів психологічних досліджень: емпіричні, теоретичні, порівняльно-історичні, методи математичної і статистичної обробки та інтерпретації результатів наукової роботи. Загальнонаукові логічні методи та прийоми пізнання (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання та ін.).

Тема 7. Емпіричні методи наукового дослідження

Поняття та загальна характеристика емпіричних методів наукового дослідження. Надійність та валідність методів. Репрезентативність. Спостереження як емпіричний метод наукового дослідження. Передбачуваність. Планомірність, Цілеспрямованість. Вибірковість. Системність. Вимоги до спостереження та його різновиди. Етапи проведення спостереження. Емпіричні кількісні та якісні методи: вимірювання, порівняння, узагальнення Шкали вимірювання. Експеримент. Специфіка та етапи експерименту. Опитування, його різновиди. Тестування. Інші

емпіричні методи дослідження: анкетування, експертне оцінювання, близнюковий метод, соціометрія, метод аналізу продуктів діяльності та ін.

Тема 8. Етика наукових досліджень

Поняття етики в психології. Етичні принципи досліджень за участю людей: планування досліджень, відповідальність, відповідність законам і стандартам, дозвіл інститутів на проведення досліджень. Перевірка добровільності участі досліджуваних: розподіл обов'язків, обізнане згоду на участь в дослідженні, відсутність необхідності в присвяченому злагоді, містифікація в дослідженнях. Етичні засади досліджень за участю тварин: обґрунтування досліджень, турбота про тварин, використання тварин в освітніх цілях. Основні принципи, що визначають етичне, відповідальне ставлення до учасників експерименту в ході проведення дослідницьких робіт.

Тема 9. Основні вимоги до наукових робіт

Стадії науково-дослідного процесу. Схема науково-дослідного процесу. Організаційна, дослідна стадії та стадія узагальнення, апробації та реалізації наукових результатів. Процедура вибору наукової проблеми, критерії її обрання. Обґрунтування актуальності теми, визначення її місця в науковій проблемі. Суть та складові планування наукової діяльності. Програма та плани наукового дослідження. Формулювання теми дослідження. Вивчення стану питання і обґрунтування обраного напрямку дослідження. Мета дослідження. Загальні та конкретні завдання дослідження. Зміст, об'єкт, предмет дослідження. Вибір методів дослідження. Етапи роботи, календарний план роботи. Попередній та остаточний план наукового дослідження, план-проспект наукового дослідження.

Тема 10. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань

Кваліфікаційна робота: основні вимоги. Формулювання теми кваліфікаційної роботи та визначення робочої гіпотези. Структура кваліфікаційної роботи. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи, її зміст. Вступ до кваліфікаційної роботи: актуальність, об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Наукова новизна. Практична значущість дослідження. Методика дослідження. Основна частина наукового дослідження. Висновки. Список використаних джерел. Додатки. Правила технічного оформлення кваліфікаційних робіт.

Тема 11. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

Система наукової інформації України та світу. Інформаційна бази досліджень у галузі психології. Пошук та накопичення наукової інформації: бібліографічний пошук у бібліотеках; пошук інформації у мережі Інтернет. Робота з джерелами інформації. Бібліографічний опис інформації. Дотримання принципу академічної доброчесності. Сервіси, що дозволяють перевірити тексти на унікальність. Відповідальність за порушення академічної доброчесності стосовно академічних текстів.

Тема 12. Презентація результатів наукових досліджень

Поняття та призначення презентації результатів наукового дослідження. Форми презентації результатів дослідження. Наукові видання. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання. Публікації. Функції публікацій. Монографія, реферат, тези доповідей та матеріали наукової конференції, збірник наукових праць, патент, авторське свідоцтво. Наукові неперіодичні видання: книга, брошура, наукові збірки, журнали. Види монографій. Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь,

повідомлення на нарадах, семінарах, симпозіумах, конференціях, засіданнях кафедри тощо. Бесіди при особистих зустрічах.

Захист та оцінювання кваліфікаційної роботи. Комп'ютерні технології підготовки та проведення презентації. Психологічні аспекти, що знижують ефективність презентації: страх, неадекватна форма реагування на критику. Презентація наукового проекту, заснована на моделі особистої ефективності.

Тема 13. Технологія написання наукових публікацій. Академічна доброчесність

Загальна характеристика етапів психологічного експерименту. Представлення результатів експериментів. Поняття про інтерпретацію результатів експерименту. Складові інтерпретації результатів. Поняття про науковий стиль. Типи психологічного пояснення. Проблема пояснення і узагальнення результатів дослідження. Типові помилки узагальнення експериментальних даних. Інтерпретація негативного результату експерименту. Основні вимоги до мови наукового звіту. Основні правила надання інформації про учасників експериментів. Структура та оформлення письмового наукового звіту. Варіанти текстового представлення результатів дослідження. Вимоги до виступів з представлення результатів наукового дослідження. Наочно-графічне представлення результатів досліджень. Аналіз звітів експериментального дослідження психіки (за статтями в наукових виданнях).

Тема 14. Авторське право. Захист інтелектуальної власності

Правова сутність інтелектуальної власності. Інтелектуальна діяльність. Охорона та використання результатів Інтелектуальної діяльності. Авторське право та суміжні права. Історія розвитку авторського, патентного і подібного права. Право вільного використання наукових творів. Перша згадка про інтелектуальну власність. Поняття «інтелектуальна власність» в міжнародному праві. Стокгольмська конвенція. Бернська конвенція.

Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
Цивільний кодекс України право інтелектуальної власності. ст. 418, 420
Цивільного кодексу України право інтелектуальної власності. Ст. 432
Цивільного кодексу України викладені загальні положення про захист права
інтелектуальної власності. ст. 50 Закону «Про авторське право і суміжні
права», ст. 34 Закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
Закон України «Про авторське право і суміжні права».

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ТЕМА 1. НАУКА Й НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

1. Дайте визначення основним термінам та поняттям:

Наука. Гіпотеза. Закон. Наукове дослідження.

2. Дайте відповідь на основні запитання:

1. Які установи організують наукову діяльність в Україні?
2. Що передбачає аналіз науково-дослідної діяльності вищого навчального закладу?
3. Надайте характеристику комплексно-цільовій програмі науково-дослідної діяльності закладу освіти.
4. Як реалізується управління науково-дослідною діяльністю вищого навчального закладу?

Підготувати доповідь:

1. Поняття про методологію науки та її принципи (принцип верифікованості О. Конта та принци фальсифікованості К. Попера).
2. Наукове та ненаукове психологічне знання.
3. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні; монодисциплінарні та міждисциплінарні; однофакторні та комплексні).

Скласти психологічний глосарій за темою заняття

Практичні завдання

Завдання 1. Зв'язати наведені в табл. 1.1 загальнонаукові підходи до дослідження з їх змістом. Заповнити таблицю відповідей, для цього поряд із заголовною буквою, яка означає певний підхід, поставити відповідну цифру, яка відповідає його змісту (наприклад: А5).

Таблиця 1.1

Загальнонаукові підходи дослідження та їх зміст

Загальнонаукові підходи до дослідження	Зміст підходу
А) Історичний підхід	1) у розкритті умов зародження, розвитку і перетворення системи
Б) Системно-генетичний підхід	2) у використанні сукупності пізнавальних засобів, процедур, які дозволяють виявити схожість і відмінність між явищами, що вивчаються, визначити їхню генетичну спорідненість, загальне й специфічне в їхньому розвитку
В) Системний підхід	3) у дослідженні процесів самоорганізації та становленні нових упорядкованих структур
Г) Синергетичний підхід	4) полягає у комплексному дослідженні великих і складних об'єктів, дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин
Д) Аксиологічний підхід	5) у з'ясуванні якості і властивості предметів, явищ, процесів, здатних задовольнити потреби окремої особистості і певного суспільства, а також ідеї і спонукання у вигляді норми та ідеалу

Таблиця для відповідей

А _____	Б _____	В _____	Г _____	Д _____
---------	---------	---------	---------	---------

Завдання 2. Здійснити аналіз існуючих у літературі визначень відповідних понять за темою дослідження з посиланням на джерела інформації та виокремленням специфічних ознак поняття.

Глосарій термінів та понять (тема 1)

Наука, знання, пізнання, відчуття, сприйняття, уявлення, наукова ідея, гіпотеза, доказ, теза, аргумент, судження, умовивід, теорія, поняття, визначення, аксіома, постулат, принципи, закон, факти, категорії, предмет науки, об'єкт науки, вчений, наукова школа, кандидат наук, доктор наук, доцент, професор, академік, член-кореспондент.

Таблиця 1.2**Аналіз визначень понять**

	Поняття	Визначення

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. К. 2002. 322 с.
2. Романчиков В.І.. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
3. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник для ВПНЗ. К.: РННЦ «Дініт», 2000. 259 с.
4. Стіченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: Знання-Прес, 2005. 300с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко П.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ: «Знання - Прес», 2002. 293 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

ТЕМА 2. ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Питання для усного опрацювання

1. Що Ви вкладаєте в поняття «методологія дослідження»?
2. Які Вам відомі види методології?
3. Що таке метод наукового пізнання?
4. Які Ви знаєте методи пізнання?
5. Які Ви знаєте методи емпіричного та теоретичного рівнів дослідження?
6. Класифікація методів. їх характеристика.
7. Дайте визначення наукової ідеї.
8. Роль логічних методів у наукових дослідженнях.
9. В чому сутність діалектики процесу пізнання та системного методу досліджень?
10. Індуктивний та дедуктивний методи дослідження.
11. Що таке моделювання і коли воно використовується?
12. Методи теоретичних досліджень та їх характеристика.

Підготувати доповідь:

1. Система принципів і способів організації і побудови теоретичної і практичної діяльності.
2. Вчення про методи пізнання істини та критичну оцінку отриманих результатів
3. Способи оцінки рівня і перспектив розвитку наукового знання).
4. Основні структурні елементи теорії пізнання.

Підготувати презентації

Напрямки або підходи до вивчення психічних явищ

- описовий;

- біхевіористський;
- когнітивний;
- психоаналітичний;
- гуманістичний.

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Що є методологічною основою дослідження? Дайте розгорнуту відповідь.
2. Дайте характеристику фундаментальної методології дослідження.
3. Охарактеризуйте основні функції, які виконує філософська методологія.
4. Розкрийте суть фундаментальних принципів.
5. Охарактеризуйте основні загальнонаукові принципи дослідження.
6. Розкрийте суть конкретно-наукової методології.
7. Назвіть різницю між методом та методикою наукового дослідження.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Дайте правильну відповідь, встановити відповідність:

а) доказ — це...	а) те, що потрібно довести;
б) закон - це...	б) положення, яке використовується для доведення теореми, аксіоми...;
в) умовивід - це...	в) логічна процедура встановлення істинності будь-якого твердження за допомогою інших, уже доказаних тверджень;
г) теорія - це...	г) це форма зв'язку між аргументом і тезою;
д) поняття - це...	д) внутрішній суттєвий стійкий взаємозв'язок явищ у природі й суспільстві;
є) теза - це...	є) форма мислення, яка шляхом порівняння кількох понять дозволяє стверджувати або заперечувати наявність в об'єктах певних властивостей;

ж) аргумент - це...	ж) розумова операція, в процесі якої з певної кількості суджень виводиться нове судження;
з) демонстрація-це...	з) найвища форма узагальнення і систематизації знань, вчення, система ідей, суджень, положень;
є) судження - це...	є) відображення найсуттєвіших ознак

Завдання 2. Дайте правильну відповідь. Знайти відповідість

а) поняття - це...	а) розкриття змісту поняття;
б) визначення - це...	б) форма логічного мислення, поняття, в якій розкриваються внутрішні, суттєві сторони та відносини досліджуваних предметів;
в) категорії - це...	в) положення, які сприймаються без доказів;
г) аксіома — це...	г) твердження як істина в межах певної наукової теорії, сприймаються без доказовості і виступають у ролі аксіоми;
д) постулат - це...	д) головне вихідне положення будь-якої наукової теорії, вчення, науки як початкова форма систематизації знань, абстрактне визначення ідеї;
є) принцип - це...	є) відображення найбільш суттєвих і властивих предмету чи явищу ознак.

Завдання 3. Знайдіть правильну відповідь:

а) спостереження - це...	а) встановлення подібності предметів і явищ;
б) порівняння - це...	б) процедура визначення кількісного значення процесу;
в) вимірювання - це...	в) засіб отримання первинної інформації про

	явище;
г) експеримент - це...	г) вивчення окремих властивостей явища в спеціально створених умовах.

Скласти психологічний глосарій за темою заняття (тема 2)

Альтруїзм, аксіома, апорії, анкетування, аналогія, дефініції, ідеалізація, істина, інтуїція, класифікація, концепція, парадигма, принципи, проблема, прогнозування, тема, компіляція, ідея, методологія, методика, системний, діалектика, метод, емпіричний, спостереження, порівняння, узагальнення, умовивід, вимірювання, експеримент, опитування, тестування, кореляція, імпліцитна, імплікаційна школа, шкалювання, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, метод ідеалізації, формалізація, аксіоматичний метод

Завдання для самостійної роботи

Тестові завдання

1. Форма думки, в якій міститься усвідомлення мети пізнання нового явища - це:

- а) наукова ідея;
- б) закон;
- в) поняття;
- г) принцип.

2. Методологія - це:

- а) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;
- б) сукупність прийомів, методів та процедур дослідження, що застосовуються в тій чи іншій соціальній галузі знань;
- в) філософське вчення про методи пізнання;
- г) матеріалістична діалектика, теорія пізнання, що досліджує закони розвитку наукового знання в цілому;

д) це концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища.

3. Що означає системний підхід в методології досліджень?

- а) ґрунтовне вивчення явища, процесу;
- б) послідовність і цілісність виконання дослідження;
- в) комплексне дослідження великих і складних об'єктів (систем) як єдиного цілого з узгодженням всіх його елементів і частин за формулою: потреба - суб'єкт - об'єкт - процеси - умови - результат.

4. Головні напрями методології досліджень:

- а) вивчення та аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених;
- б) визначення концепції дослідження;
- в) узагальнення ідей науковців;
- г) формулювання аналітичних висновків;
- д) проведення досліджень практичної реалізації ідеї.

5. Метод - це:

- а) засіб дослідження мети, спосіб пізнання явищ дійсності в їх взаємозв'язку та розвитку;
- б) засіб пізнання - спосіб відтворення в мисленні досліджуваного об'єкту;
- в) потреба і місце застосування наукових прийомів у процесі дослідження;
- г) спосіб дослідження явищ, який визначає планомірний підхід до їх наукового пізнання та встановлення істини.

6. Назвіть методи емпіричного дослідження:

- а) спостереження, порівняння;
- б) формалізація, логічні;
- в) вимірювання, експеримент;
- г) математичні, моделювання.

7. Назвіть методи теоретичного дослідження

- а) ідеалізація, формалізація;
- б) індукція;
- в) моделювання;
- г) логічні, історичні;
- д) аксіоматичні.

8. Назвіть методи на емпіричному і теоретичному рівнях дослідження:

- а) абстрагування;
- б) аналіз і синтез;
- в) порівняння;
- г) індукція і дедукція;
- д) математично-статистичні;
- є) історичні.

9. Які методи застосовуються в процесі експерименту?

- а) опитування, тестування;
- б) ідеалізації;
- в) експертних оцінок і абстракції;
- г) логічні та історичні;
- д) шкалювання.

10. Форми апробації результатів наукового дослідження:

- а) нарада;
- б) конкурс;
- в) колоквиум;
- г) симпозіум;
- д) практична діяльність;
- є) конференція;
- ж) з'їзд, конгрес;
- з) наукова конференція;
- є) все зазначене правильне.

11. Форми використання Матеріалів наукового дослідження:

- а) дисертація;
- б) доповідь, виступ;
- в) звіт про дослідження;
- г) наукова публікація;
- д) курсова (дипломна) робота;
- є) планування наукової проблеми.

12. Назвіть основні види абстракції:

- а) ізолювання;
- б) конструктивізація;
- в) потенційна здійснененість;
- г) ототожнення;
- д) моделювання;
- є) індукція;
- ж) дедукція;
- з) узагальнення;

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. К. 2002. 322 с.
2. Романчиков В.І.. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
3. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник для ВПНЗ. К.: РННЦ «Дініт», 2000. 259 с.
4. Стіченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: Знання-Прес, 2005. 300с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко П.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ: «Знання - Прес», 2002. 293 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

ТЕМА 3. ОСОБИСТІСТЬ ВЧЕНОГО У ФОРМУВАННІ НАУКОВОЇ ШКОЛИ

Питання для усного опрацювання

1. Дайте визначення предмету і сутності науки.
2. У чому полягає процес наукового пізнання?
3. Схарактеризуйте пізнання, його види та структурні елементи.
4. Якими ознаками характеризується наукова діяльність?
5. Яка структура формування теорії?
6. Дайте визначення наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону.
7. Сформулюйте види, функції та предмет наукової діяльності
8. Що таке суб'єкт та предмет наукової діяльності,
9. Схарактеризуйте наукову школу, її ознаки.
10. Що передбачає класифікація наук?
11. Назвіть види оформлення результатів наукової діяльності.
12. Яка структура управління в Науково-дослідному інституті?
13. Сутність організації наукової діяльності в ЗВО.
14. Структурна організація наукової діяльності в Україні.
15. Які структурні елементи теорії пізнання?
16. Дайте визначення поняття, положення, судження.

Підготувати презентації на тему:

1. Історія створення наукових психологічних шкіл.
2. Головні ознаки наукової школи
3. Сучасні наукові психологічні школи України (за вибором здобувача)
4. Визначте особливості наукової школи: структуру, функції та основні ознаки.
5. Внесок Г. С. Костюка у розвиток вітчизняної психологічної науки
6. Наукові психологічні школи Одеси

7. Зарубіжні наукові школи

Скласти психологічний глосарій за темою заняття

Підготувати доповіді

1. Науковий колектив та організація його роботи
2. Наукова школа: сутність та ознаки
3. Підходи до розуміння поняття «наукова школа»
4. Відмінності наукової школи від наукового колективу
5. Ознаки наукової школи
6. Роль особистості вченого в науці

Підготувати дискусію на тему: «Сучасний стан науки в Україні: проблеми та перспективи».

Література

1. Адаменко М. І., Бейлін М. В. Основи наукових досліджень. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 188 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підруч. Для бакалаврів, магістрів і аспірантів екон. спец. ВНЗ К.: АБУ, 2002. 480 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Питання для усного опрацювання

1. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні
2. Національна академія наук України (НАН)
3. Структура організації управління НДІ.
4. Характеристики основних елементів процесу наукової комунікації.
Принципи класифікації наукових комунікацій за різними параметрами.
5. Характеристики основних елементів процесу наукової комунікації (комунікант, комунікат, канал, реципієнт, зворотний зв'язок).
6. Принципи класифікації наукових комунікацій за різними параметрами.
7. Формальна й неформальна, документна й недокументна (усна) наукова комунікація.
8. Фахові наукові журнали та збірники; вимоги до спеціалізованих наукових видань.
9. Наукова бібліотека в системі наукової комунікації.
10. Інформаційні потужності наукових бібліотек.
11. Наукові бібліотеки України; пошук інформації онлайн.

Надайте відповіді на питання

1. Поняття про наукову інформацію.
2. Види та ознаки наукової інформації.
3. Що таке інформатика, і які завдання вона вирішує?
4. Назвіть головні принципи інформаційних відносин та галузі інформації.
5. Які етапи накопичення наукової інформації?

6. Які ви знаєте етапи вивчення наукових джерел?
7. Що Ви розумієте під системою опрацювання інформаційних джерел?
8. Інформаційно-пошукова мова бібліотек УДК, ББК.

Дайте характеристику.

9. Поняття та види каталогів.
10. Використання автоматизації та ЕОТ. Недоліки інформації WEB.
11. Техніка опрацювання інформації.
12. Який порядок роботи над текстом?
13. Які вимоги до використання цитат?
14. Бібліографічний опис літератури. Які вимоги до оформлення?
15. Які види каталогів використовуються?

Практична складова. Робота з електронними каталогами сучасних та зарубіжних баз наукових публікацій

Підготувати доповіді:

1. Наукова комунікація в епоху діджиталізації.
 2. Онлайновий простір наукових комунікацій: особисті контакти вчених, комунікація у професійних наукових спільнотах, блогах, форумах.
 3. Відеоконференція як телекомунікаційна технологія.
 4. Електронний журнал; методи класифікації та кодування інформації.
- Електронна наукова публікація, способи її оприлюднення.

Практичне завдання:

1. Підготувати наукову доповідь для публічного виголошення та обговорення.
2. Охарактеризувати алгоритм оприлюднення наукової інформації

Групова робота:

3. Підготувати та провести тематичну бесіду (за вибором)
4. Підготувати та провести диспут (тема за вибором)
5. Підготувати та провести дискусію (дискусійні питання за вибором)
6. Підготувати та провести диспут (тема за вибором)
7. Підготувати та провести круглий стіл (тема за вибором)

Тестові завдання

1. Дайте визначення «інформації»:

- а) це відомості про події та процеси;
- б) це детальне систематизоване подання певного відібраного матеріалу без будь-якого аналізу;
- в) це певні відомості, сукупність якихось даних, знань;
- г) все вище зазначене.

2. Назвіть основні ознаки наукової інформації:

- а) формування відомостей про наукову роботу;
- б) отримання в процесі пізнання закономірностей об'єктивної дійсності, підґрунтям якої є практика і оформлення її у відповідній формі;
- в) документовані і публічно оголошувані відомості про досягнення науки, виробництва;
- г) результати науково-дослідної роботи вітчизняних дослідників;
- д) результати впровадження наукових досліджень в практику.

3. Виберіть правильні відповіді:

- а) *монографія* - це... а) система економічних організаційних і правових відносин щодо продажу і купівлі технології, послуг, продукції тощо;
- б) *збірник* - це... б) нормативні документи щодо єдиних вимог до продукції, її розробки, виробництву та застосування;
- в) *періодичні видання* - це... в) це видання, яке складається з окремих робіт різних авторів, присвячених одному напрямку, але з різних галузей;
- г) *стандарт* - це... г) наукова праця, присвячена глибокому викладу матеріалу в конкретній галузі науки;
- д) *довідково-інформаційний фонд* - це... д) журнали, бюлетені, інші видання з різних галузей науки і техніки;
- є) *інформаційний ринок* - це... є) сукупність упорядкованих первинних документів і довідкового пошукового апарату.

4. Виберіть головні принципи інформаційних відносин:

- а) повнота і точність інформації;

- б) сучасність та оперативність;
- в) доступність та свобода обміну нею;
- г) гарантованість прав;
- д) об'єктивність і точність;
- є) систематичність і регулярність;
- ж) порівнянність в часі і просторі.

5. Визначте відповідність документів галузям знань:

- а) політична; а) Історія України;
- б) духовна; б) Журнал «Вища школа»;
- в) соціальна; в) Журнал «Гуманітарні науки»;
- г) економічна; г) Біблія;
- д) міжнародна; д) Безпека життєдіяльності;
- є) науково-технічна, є) Журнал «Готельний бізнес»;
- ж) Журнал «Юний технік»;
- з) газета «Освіта»;
- к) монографія « Гуманізм і філософські проблеми сучасності»;
- л) Журнал «Бізнес-інформ»;
- м) Журнал «Міжнародний туризм».

6. До якої групи наукової інформації відносяться: інформаційні видання, каталоги?

- а) вторинної;
- б) первинної.

7. Інформація розділяється на:

- а) оглядову, реферативну, релевативну;
- б) сигнальну, довідкову;
- в) міжнародну і національну;
- г) соціологічну і екологічну;
- д) практичну і теоретичну.

8. До якої групи інформаційних джерел відносяться звітні та статистичні дані, облікова і аналітична інформація, архівні та анкетні дані?

- а) аксіоматичні;
- б) неаксіоматичні.

9. За якими критеріями визначається якість інформації в науковому дослідженні?

- а) цільове призначення;
- б) цінність і надійність;
- в) достовірність і достойність;
- г) швидкодійність і періодичність;
- д) спосіб і форми подання;
- є) дискретність і безперервність;
- ж) за всіма зазначеними критеріями.

10. Що таке достовірність науково-дослідної роботи?

- а) це доказ істинності, правильності результату експерименту;
- б) літературне наукове обґрунтування експерименту;
- в) перевірка на практиці висновків експерименту.

11. Способи розміщення в списку літературних джерел:

- а) хронологічному;
б) в порядку посилань у тексті;
в) в алфавітному порядку за першою літерою прізвища автора;
г) все зазначене вірне.

12. Сформулюйте основні недоліки при використанні мережі WEB сторінки Internet.

- a) B)
б) Г)

Глосарій термінів та понять: монографія, алфавітний каталог, збірник, систематичний каталог, періодика, предметний каталог, стандарт, бібліографічні видання, навчальна література, реферативні видання,

інформаційні ресурси, інформаційний продукт, довідково-пошуковий апарат, цитата, інформаційний ринок, валідність інформація,гносеологія

Література

1. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
2. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
3. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с. 5. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

ТЕМА 5. ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Питання для усного обговорення

1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень
2. Методи та техніка наукових досліджень
3. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях
4. Функції методології
5. Види методології: філософська, загально-наукова, частково-наукова

Практичне завдання

Презентувати результати власного дослідження (із застосуванням відео-платформ). Проаналізувати особливості подання наукової інформації.

Показники оцінювання науковості: методи статистичний, кількості публікацій, цитат-індекс; основні наукові пошукові системи (Google Scholar, Scopus).

Завдання для самопідготовки

1. Використовуючи метод об'єктивного спостереження, напишіть психологічну характеристику учня.
2. Використовуючи метод інтерв'ю, доберіть первинну інформацію у психологічних, соціологічних та педагогічних дослідженнях (за вибором).
3. Здійсніть аналіз з будь-якого дослідження з точки зору його методології та методів.

1. Науково-дослідний процес – це:

- а) організований комплекс дій, спрямований на отримання прибутку;
- б) організований комплекс дій, спрямований на отримання нових знань, що розкривають суть процесів і явищ у природі й суспільстві, з метою використання їх у практичній діяльності людей;
- в) процес отримання конкретних результатів;

г) немає правильної відповіді.

2. Комплекс теоретичних і практичних завдань, необхідність вирішення яких постала перед суспільством, – це:

- а) гіпотеза;
- б) закон;
- в) проблема;
- г) дослідження.

3. Етапи проведення наукового експерименту:

- а) робота з літературою та розроблення методики експерименту;
- б) складання робочого плану виконання наукового експерименту;
- в) підготовка об'єкта дослідження;
- г) всі відповіді правильні.

4. Невеликі наукові завдання, що належать до конкретної теми наукового дослідження, – це:

- а) тема наукового дослідження;
- б) гіпотеза;
- в) наукове питання;
- г) проблема.

5. За цільовим призначенням наукові дослідження класифікують на види:

- а) фундаментальні, прикладні і розробки;
- б) фундаментальні, експериментальні та прикладні;
- в) фундаментальні, експериментальні і розробки;
- г) теоретичні, практичні.

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.
2. Вазинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
7. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
8. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

ТЕМА 6. ТЕОРЕТИЧНІ МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. У чому полягає особливість теоретичних методів наукового дослідження?
2. Дайте характеристику основних етапів проведення теоретичних досліджень.
3. Охарактеризуйте такі теоретичні методи дослідження, як аналіз та синтез.
4. Сутність теоретичних методів наукового дослідження.
5. Послідовність проведення теоретичних досліджень.
6. Особливість теоретичного дослідження.
7. Характеристика основних теоретичних методів наукового дослідження: аналізу та синтезу, індукції та дедукції, порівняння, формалізації, абстрагування та моделювання.
8. Поняття моделі, вимоги, які до неї ставляться, види, особливості побудови.
9. Особливості логічного та хронологічного підходів при проведенні теоретичних досліджень
10. Поясніть суть індуктивного та дедуктивного методів наукового дослідження.

Підготувати доповіді

1. Хронологічний метод: вимоги та алгоритм проведення.
2. Аксиоматичний метод: вимоги та алгоритм проведення.
3. Гіпотетичний метод: вимоги та алгоритм проведення.

Тестові завдання

1. На теоретичному рівні дослідження використовуються такі загальнонаукові методи:

- а) аналіз;
- б) синтез;
- в) індукція;
- г) всі відповіді правильні.

2. Метод дослідження, який включає вивчення предмету за допомогою уявного або практичного розчленування його на складові елементи, – це:

- а) аналіз;
- б) синтез;
- в) індукція;
- г) дедукція.

3. Метод вивчення об'єкта у його цілісності, в єдиному і взаємному зв'язку його частин, тобто, на відміну від аналізу, цей метод дає можливість з'єднувати окремі частини чи сторони об'єкта в єдине ціле, – це:

- а) аналіз;
- б) синтез;
- в) індукція;
- г) дедукція.

Практичні завдання

Завдання 1. Зв'язати наведені в табл. 6.1 види абстракцій та їх характеристику. Заповнити таблицю відповідей, для цього з поряд із заголовною буквою, яка означає певний вид, поставити належну цифру, яка відповідає його характеристиці (наприклад: А5).

Види абстракцій	Характеристика виду
А) Ізолювання	1) відвернення від незавершеності (і завершеності) процесу

	утворення нескінченної множини, від неможливості задати її повним переліком усіх елементів
Б) Конструктивізація	2) виділення властивостей і відношень, нерозривно пов'язаних з предметами, і позначення їх певними назвами, що надає абстракціям статус самостійних предметів – «надійність», «технологічність»
В) Актуальної нескінченності	3) утворення понять шляхом об'єднання предметів, пов'язаних відношеннями типу рівності в особливий клас (відвернення від деяких індивідуальних властивостей предметів)
Г) Ототожнення	4) відвернення від реальних меж людських можливостей, зумовлених обмеженістю тривалості життя за часом та у просторі (нескінченність виступає вже як потенційно здійсненна)
Д) Потенційної здійсненності	5) відвернення від невизначеності меж реальних об'єктів

Таблиця для відповідей

А _____	Б _____	В _____	Г _____	Д _____
---------	---------	---------	---------	---------

Презентувати результати власного дослідження (із застосуванням відео-платформ). Проаналізувати особливості подання наукової інформації.

Показники оцінювання науковості: методи статистичний, кількості публікацій, цитат-індекс; основні наукові пошукові системи (GoogleScholar, Scopus).

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.

4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.

5. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

ТЕМА 7. ЕМПІРИЧНІ МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Назвіть основні методи емпіричного дослідження.
2. Охарактеризуйте суть методу спостереження та вимоги до його проведення.
3. Розкрийте суть методу вимірювання.
4. Розкрийте суть методу порівняння. Назвіть види порівняння.
5. Розкрийте суть методу узагальнення.
6. Охарактеризуйте суть методу експерименту та основні етапи його проведення.
7. Поняття та загальна характеристика емпіричних методів наукового дослідження.
8. Емпіричне дослідження.
9. Спостереження як емпіричний метод наукового дослідження.
10. Експеримент як один з основних методів наукового дослідження
11. Емпіричні методи: вимірювання, порівняння, узагальнення
12. Роль вимірювання у психології, джерела даних (самоспостереження, експертна оцінка, інструментальне вимірювання, об'єктивне тестування та ін.).

Обговорення доповідей на теми:

1. Метод семикратного пошуку: вимоги та алгоритм проведення.
2. Метод колективного блокнота і контрольних запитань: вимоги та алгоритм проведення.
3. Метод експертних оцінок: вимоги та алгоритм проведення.

Доповідь/Есе

1. Специфіка застосування методу експертної оцінки.

2. Кількісні та якісні засоби як методу збору психологічної інформації.
3. Використання інтервальної та абсолютної шкал в психодіагностичних інструментах.

1. Знайдіть правильну відповідь. До методів емпіричного дослідження належать:

- а) спостереження;
- б) вимірювання;
- в) порівняння;
- г) всі відповіді правильні.

2. Характеристика, яка вказує на здатність методу (методики) диференціювати досліджувані об'єкти за вимірюваною ознакою, – це:

- а) валідність;
- б) діагностична сила;
- в) надійність;
- г) репрезентативність.

3. Характеристика, яка вказує на здатність методу (методики) розповсюджувати (переносити) результати, отримані при дослідженні частини об'єктів, на всі об'єкти, що входять до цієї групи, – це:

- а) валідність;
- б) діагностична сила;
- в) надійність;
- г) репрезентативність.

4. Спостереження має відповідати вимогам:

- а) передбачуваності заздалегідь;
- б) планомірності;
- в) цілеспрямованості;
- г) всі відповіді правильні.

Практичні завдання

Завдання 1. Зв'язати наведені в табл. 7.1 емпіричні методи наукового дослідження та їх характеристики. Заповнити таблицю відповідей, для цього

поряд із заголовною буквою, яка означає певний метод, поставити належну цифру, яка відповідає його характеристиці (наприклад: А5).

Таблиця 7.1

Емпіричні методи	Характеристика методу
А) Спостереження	1) процедура визначення числового значення певної величини за допомогою одиниці виміру
Б) Вимірювання	2) апробація знання досліджуваних явищ у контрольованих або штучно створених умовах
В) Експеримент	3) процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою встановлення подібності чи відмінності між ними, а також знаходження загального, притаманного, що може бути властивим двом або кільком об'єктам дослідження
Г) Порівняння	4) систематичне, цілеспрямоване, спеціально організоване сприймання предметів і явищ об'єктивної дійсності, які виступають об'єктами дослідження

Таблиця для відповідей

А _____	Б _____	В _____	Г _____
---------	---------	---------	---------

Завдання для самопідготовки

1. Визначте критерії, за якими проводиться оцінка психічного явища.
2. Визначте основні цикли науково-дослідної діяльності студента-психолога.
3. Визначте стратегію підбору експериментальних груп.
4. Складіть свій особистий план самостійної роботи над дослідницькою проблемою.

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.

4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.

5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.

6. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

7. Носенко Е.Л., Салюк М.А. Методика та організація наукових досліджень. Методичний посібник / за ред. Е.Л. Носенко. Дніпропетровськ: Інновація, 2014. 46 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

ТЕМА 8. ЕТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дайте відповіді на основні питання

1. Проблема свободи та відповідальності вченого.
2. Етика науки. Етика вченого. Моральні норми та ціннісні орієнтації науковця.
3. Проблема етично-правового регулювання дослідницької діяльності в психології
4. Згода на участь у психологічному дослідженні. Вимоги до згоди на участь у психологічному дослідженні Принцип добровільної згоди. Принцип поінформованої згоди.
5. Типи наукових текстів: власне наукові, науково-реферативні, науково-довідкові, навчально-наукові.
6. Нормативні риси наукового стилю.
7. Основні мовно-стильові недоліки й помилки в наукових працях.
8. Етика наукової комунікації. Поняття та основні складові етики наукової діяльності.
9. Кодекс етики українських вчених.
10. Етичні відмінності науки від псевдонауки.
11. Етика наукової публікації та співавторства.
12. Порушення наукової етики: фабрикація даних, фальсифікація (маніпуляція), плагіат.
13. Засоби пошуку плагіату; основні сервіси пошуку копій текстів на сайтах в Інтернеті.

Підготувати есе

Розкрийте сутність поняття «дебрифінг» в контексті етики психологічного дослідження. Опишіть дві головні цілі дебрифінгу.

Прочитайте текст та надайте відповіді на питання.

Студент писав роботу, присвячену обману, і читав книгу Пола Екмана «Обман» (Paul Ekman, Telling Lies, 1985). Він прочитав про поширені ситуації, коли людина насправді говорить правду, але при цьому так хвилюється, що виглядає, ніби обманює:

... Інше настільки ж важливе джерело проблем, що призводить до зневіри в правду, - це помилка Отелло. Вона виникає, коли, намагаючись викрити в обмані, не усвідомлюють, що якщо людина яка говорить правду перебуває у стресовому стані, то може здаватися, що вона бреше.

... Чесні люди можуть побоюватися, що їм не повірять, і цей страх можна прийняти за боязнь брехуна бути розкритим ...

Я назвав цю помилку ім'ям Отелло, тому що сцена вбивства в шекспірівській п'єсі - це чудовий і дуже відомий приклад подібної помилки ... (Екман, 1985, р. 169-170).

Студентська курсова робота про брехню містила наступний параграф:

Невіра в правду - це ще одна проблема правильного розпізнавання обману. Іноді людина, яка намагається викрити когось у брехні не враховує, що якщо той, хто говорить правду перебуває у стресовому стані, то може здатися, що він бреше. Цей феномен відомий як помилка Отелло. Таким чином, іноді можна говорити правду, але при цьому побоюватися, що вам ніхто не повірить. Внаслідок цього ви будете виглядати як людина, що боїться бути розкритою.

Отримавши перевірену роботу, студент був шокований, що професор звинуватив його в плагіаті і поставив незадовільну оцінку (Гудвін, 2004).

Як Ви думаєте, чому це сталося? Як би ви змінили цей параграф, щоб не було зроблено звинувачення в плагіаті?

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

2. Вазинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
6. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. посібник. К.: "Києво-Могилянська академія", 2010. 283 с.
7. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ №9

ТЕМА 9. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО НАУКОВИХ РОБІТ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Як класифікується наукова інформація?
2. Що являє собою інформаційний пошук, яким він може бути?
3. Яким вимогам має відповідати процедура інтерпретації даних?
4. Поняття автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ).
5. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
6. Сутність магістерської роботи, її структура.
7. Вимоги до магістерської роботи.
8. Технологія підготовки роботи.
9. Оформлення і захист магістерської роботи.
10. Методика підготовки та оформлення курсових і дипломних робіт

студентів-психологів

Обговорення доповідей на теми:

1. Інформація: поняття, види.
2. Наукова доповідь як форма обміну науковою інформацією.
3. Стаття як форма обміну науковою інформацією.
4. Види та жанри наукових публікацій (наукова стаття, тези доповіді, анотація, реферат, есе, рецензія, монографія, підручник, посібник, дисертація, автореферат).
5. Основні види та функції наукових рефератів, повідомлень, анотацій.
6. Алгоритм написання рецензій на наукові роботи.
7. Типові помилки в процесі підготовки публікацій.
8. Стаття як основна форма фіксації наукових знань.
9. Особливості вимог до структури наукових статей у міжнародних виданнях, індексованих у Scopus і Web of Science.

10. Дисертація як наукова кваліфікаційна робота. Класифікаційні ознаки дисертації.

Надати відповіді на питання

1. Які є форми науково-дослідної роботи студентів?
2. Які повні вимоги до виконання курсової роботи?
3. В чому особливості виконання дипломної роботи?
4. Які основні вимоги до дипломної роботи?
5. Структура та алгоритм написання курсової (дипломної) роботи.
6. Які є етапи роботи при проведенні наукового дослідження?
7. Що таке робоча картотека літератури?
8. Які вимоги до формування тексту курсової (дипломної) роботи?
9. Оформлення формул, ілюстрацій, додатків та списку використаної літератури.
10. Керівництво курсовою (дипломною) роботою та її захист.
11. Особливості виконання і захисту магістерської роботи.
12. Характерні помилки в написанні та оформленні курсової, дипломної, магістерської роботи.
13. Що таке об'єкт, предмет та фактори наукового дослідження?
14. Дайте визначення емпіричних завдань і методів дослідження.
15. Завдання науково-дослідницької діяльності студентів-магістрів.
16. Яка послідовність доповіді при захисті дипломної роботи?
17. Які вимоги до вибору та обґрунтування актуальності теми?
18. Які особливості формування змісту вступної частини?
19. Яка схема написання відгуку (рецензії) на магістерську роботу?

Завдання для самостійної роботи:

Тестові завдання

1. Сукупність повних, точних відомостей про розвиток природи, суспільства і людини, зафіксованих у науковому документі, – це:

- а) економічна інформація;
- б) науково-технічна інформація;

- в) технічна інформація;
- г) соціальна інформація.

2. Результати всебічного вивчення певної проблеми чи теми відображаються у:

- а) брошури;
- б) книзі;
- в) періодичному виданні;
- г) монографії.

3. Перетворення певних числових величин у логічну форму – показники (індикатори) за допомогою гіпотез – це:

- а) інтерпретація;
- б) опрацювання;
- в) анкетування;
- г) опитування.

4. Загальні вимоги до дипломної роботи передбачають (вказіть головні):

- а) цільову спрямованість;
- б) сучасність тематики;
- в) логічну послідовність викладу матеріалу;
- г) стислість і конкретність;
- д) оформлення додатків;
- є) доказовість висновків і рекомендацій;
- ж) професійне спрямування.

Практичні завдання

Завдання 1. Зв'язати наведені в табл. 9.1 види наукових документів з їх структурою. Заповнити таблицю відповідей, для цього поряд із заголовною буквою, яка означає певний вид наукового документа, поставити належні цифри, що відповідають його структурі: первинний або вторинний науковий документ (наприклад: А 3.1).

Таблиця 9.1

Види документів	Первинний	Вторинний (неперіодичні)
А) Книжки, брошури	1) видання з продовженням, журнали, бюлетені, газети, відомості	1) показники стандартів і технічних умов вітчизняних і зарубіжних винаходів
Б) Періодичні	2) наукові звіти, наукові доповіді, інформаційні відомості про проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів	2) бібліографічні (картотека), реферативні (збірники), експрес-інформація, офіційні бюлетені, інформаційні листки, каталоги
В) Спеціальні	3) монографії, довідники, матеріали конференцій, з'їздів, навчальні видання	3) бюлетені реєстрації НДР, збірники рефератів НДІ, ОКР, реєстраційні та інформаційні картки
Г) Рукописні	4) нормативно-технічні документи, нормативно-виробничі довідки, рекламні видання, патентно-ліцензійні документи	4) бібліографічні, реферативні, оглядові видання, енциклопедії, словники, довідники

Таблиця для відповідей

А _____	Б _____	В _____	Г _____
---------	---------	---------	---------

Завдання 2. За даними назв літературних джерел зробіть вірний їх опис.

Завдання 3. Що потрібно підготувати студенту до захисту дипломної роботи перед ДЕК?:

Завдання 4. Оформіть титульний аркуш дипломної роботи.

Завдання 5. Назвіть структуру відгуку на дипломну роботу.

Література

1. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.

2. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.

3. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с. 5. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10

ТЕМА 10. СТРУКТУРА ДОСЛІДЖЕННЯ: ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ, ЙОГО МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. У чому полягає організаційний етап науково-дослідного процесу?
2. У чому полягає дослідний етап науково-дослідного процесу?
3. У чому полягає завершальний етап науково-дослідного процесу?
4. Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки.
5. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження.
6. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження.
7. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.
8. Формулювання загальної і проміжних цілей дослідження.
9. Формулювання завдань дослідження.
10. Дайте характеристику наукового дослідження.
11. Які є форми наукових досліджень?
12. Що таке об'єкт, предмет та фактори наукового дослідження?
13. Як Ви розумієте гіпотезу дослідження?
14. Дайте визначення емпіричних завдань і методів дослідження.
15. Що розуміють під теоретичними завданнями дослідження?
16. Назвіть послідовність етапів наукового дослідження.
17. Завдання науково-дослідницької діяльності студентів.
18. Напрями науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладі.

19. Організаційна структура науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладі.

20. Вимоги до вибору теми дослідження.

21. Етапи реалізації та оформлення результатів наукового дослідження.

22. Визначення ефективності науково-дослідної роботи у ВНЗ і на практиці.

Обговорення доповідей на теми:

1. Фундаментальні дослідження: мета, приклади.
2. Прикладні дослідження: мета, класифікація, приклади.
3. Фінансування наукової діяльності.

Завдання до самостійної роботи:

Тестові завдання

1. Дати визначення поняття «наукове дослідження»:

- а) цілісний підхід до вивчення окремих явищ;
- б) застосування історичного підходу до пізнання дійсності;
- в) цілеспрямоване вивчення явищ і процесів, аналіз впливу на них різних факторів, а також вивчення взаємодії між явищами.

2. Які риси характерні для наукового дослідження:

- а) послідовність;
- б) актуальність;
- в) доказовість;
- г) об'єктивність;
- д) відтворюваність;
- є) точність;
- ж) реальність.

3. Об'єкт дослідження - це

- а) підприємство або галузь;
- б) процес чи явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження;
- в) те, на що спрямований процес пізнання;

г) навколишній матеріальний світ і його відображення в свідомості людини.

4. Предмет дослідження - це:

- а) явище або процес, обрані для пізнання;
- б) фактори та взаємовідносини між ними;
- в) властивості явищ, процесів, досліджувані з певною метою відносно їх ставлення до об'єкту.

5. Емпіричний рівень пізнання — це:

- а) описування;
- б) вимірювання;
- в) експеримент;
- г) спостереження;
- д) все разом.

6. Методи теоретичного рівня пізнання:

- а) системний;
- б) математичне моделювання;
- в) аксіоматичний;
- г) діалектичний;
- д) групування і кореляції.

7. Сформуйте модель наукового пізнання:

- а) логічний висновок;
- б) виявлення відхилень від правил;
- в) первинне емпіричне узагальнення;
- г) встановлення емпіричних фактів;
- д) винахід теоретичної гіпотези з новою аргументацією.

8. Назвіть головні етапи наукового дослідження за черговістю проведення (ж,...):

- а) науковий закон;
- б) проведення експерименту;
- в) узагальнення наукових факторів;

- г) формулювання понять, суджень;
- д) доведення правильності гіпотез;
- є) висунення гіпотез;
- ж) виникнення ідеї.

9. Науково-дослідницька діяльність студентів включає:

- а) навчання елементам дослідницької діяльності при вивченні спецкурсу;
- б) наукові дослідження студентів під керівництвом професорсько-викладацького складу в процесі навчання та підготовки дипломних (курскових) робіт;
- в) участь у студентських конференціях, наукових гуртках в позааудиторний час;
- г) підготовка наукових статей, рекламна діяльність;
- д) аудиторне навчання студентів.

10. Знайдіть правильну відповідь:

- а) спостереження - це... а) встановлення подібності предметів і явищ;
- б) порівняння - це... б) процедура визначення кількісного значення процесу;
- в) вимірювання - це... в) засіб отримання первинної інформації про явище;
- г) експеримент - це... г) вивчення окремих властивостей явища в спеціально створених умовах

11. Вимоги до вибору теми дослідження:

- а) наявність близької за назвою і розробкою теми;
- б) актуальність;
- в) перспективність;
- г) відповідність профілю навчання;
- д) ступінь відповідності до загально-наукової проблеми кафедри.

12. Встановіть черговість етапів виконання науково-дослідної роботи:

- а) уточнення проблеми і складення змісту;
- б) вивчення літературних джерел;
- в) вибір теми;
- г) визначення мети дослідження;
- д) формулювання завдань;
- є) визначення гіпотези;
- ж) проведення експерименту, досліду;
- з) аналіз результатів експерименту та систематизація накопиченого матеріалу;
- і) складання розширеного плану роботи;
- й) літературне оформлення.

13. Якими показниками можна визначити ефективність науково-дослідної роботи у ВНЗ:

- а) підготовка кандидатів, докторів наук;
- б) якість підготовки фахівців для народного господарства;
- в) рівень видавничої роботи;
- г) ступінь участі студентів у науково-практичних конференціях;
- д) зайнятість студентів у наукових гуртках;
- є) кількість наукових статей у журналах;
- ж) розробка і введення нових курсів;
- з) працевлаштування випускників.

14. При визначенні змісту наукового проблеми (теми) необхідно:

- а) з'ясувати, які явища, предмети, процеси, закономірності має охоплювати проблема;
- б) обмежити тему від питань суміжних тем;
- в) визначити коло літературних джерел і документів, які є основними і вихідними в розробці проблеми;
- г) все зазначене.

15. За яких умов гіпотеза переконлива?:

- а) не суперечить принципам наукового пізнання;

- б) враховує раніше відомі науці закони;
- в) пояснює всі фактори, для вивчення яких вона висувається;
- г) принципово перевіряється;
- д) логічно не суперечлива;
- є) максимально проста;
- ж) все зазначене правильне.

Практичні завдання

Завдання 1. Зв'язати наведені в табл. 10.1 види абстракцій та їх характеристику. Заповнити таблицю відповідей, для цього поряд із заголовною буквою, яка означає певний вид, поставити належну цифру, що відповідає його характеристиці (наприклад: А5).

Таблиця 10.1

Види абстракцій та їх характеристика

Види абстракцій	Характеристика виду
А) Ізолювання	1) відвернення від незавершеності (і завершеності) процесу утворення нескінченної множини, від неможливості задати її повним переліком усіх елементів
Б) Конструктивізація	2) виділення властивостей і відношень, нерозривно пов'язаних з предметами, і позначення їх певними назвами, що надає абстракціям статус самостійних предметів – «надійність», «технологічність»
В) Актуальна нескінченність	3) утворення понять шляхом об'єднання предметів, пов'язаних відношеннями типу рівності в особливий клас (відвернення від деяких індивідуальних властивостей предметів)
Г) Ототожнення	4) відвернення від реальних меж людських можливостей, зумовлених обмеженістю тривалості життя за часом та у просторі (нескінченність виступає вже як потенційно здійснення)
Д) Потенційна здійсненність	5) відвернення від невизначеності меж реальних об'єктів

Таблиця для відповідей

А _____	Б _____	В _____	Г _____	Д _____
---------	---------	---------	---------	---------

Практичне завдання

Підготувати обґрунтування теми власного магістерського проєкту.

Підготувати дискусію на тему: «Гіпотези у структурі психологічного дослідження»

Творче завдання

В науці виділяють два основних джерела гіпотез – на основі цілеспрямованого і випадкового спостереження поведінки і на основі теорій.

Відомий вчений Р. Дж. Стернберг зазначав: «Усі (або майже усі) мої ідеї виникли зі спостереження за людьми: за собою, за студентами, з якими я працюю, за моїми дітьми, за моїми відносинами з людьми, за відносинами інших людей тощо. ... Справа в тому, що в психології немає кращого джерела даних, ніж люди навколо вас. Я завжди вважав, що книги, лекції або лабораторна робота не більше сприяють формуванню ідей, ніж живий досвід».

У вигляді есе проаналізуйте які власні ідеї могли б послужити основою для будь-якого дослідження? Наведіть приклади класичних експериментів, розробка яких спиралася на результати спостереження.

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.

5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.

6. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

7. Носенко Е.Л., Салюк М.А. Методика та організація наукових досліджень. Методичний посібник / за ред. Е.Л. Носенко. Дніпропетровськ: Інновація, 2014. 46 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №11

ТЕМА 11. ОФОРМЛЕННЯ ТА ФОРМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Що таке наукова публікація та її основні види?
2. Монографія: поняття, алгоритм написання.
3. Наукова стаття, вимоги до її оформлення.
4. Що таке авторський, друкований та обліково-видавничий аркуш.
5. Які відмінності між дисертацією і монографією?
6. Тези доповіді, алгоритм тези.
7. Які методичні прийоми використовуються при підготовці публікації.
8. Реферат, алгоритм його підготовки.
9. Які вимоги до написання рецензії?
10. Доповідь, види та вимоги до підготовки.
11. Вимоги до підготовки підручників і навчальних посібників.
12. Яка структура звіту про НДР?
13. Які форми звітності з наукових дослідженнях?
14. Форми впровадження результатів наукового дослідження

Розкрийте зміст

1. Валідність в організації наукового психологічного дослідження і його результатів
2. Науково-дослідна діяльність студентів-психологів
3. Фактори, що загрожують валідності та надійності емпіричного дослідження.
4. Методи збору і обробки емпіричних даних в психології.

Доповідь/Есе Організація математико-статистичного дослідження психологічного феномена (на вибір здобувача).

Розрахункове завдання

За наданою викладачем матрицею або за результатами власних дослідницьких пошуків створити матрицю даних в MS-Excel, провести кореляційний аналіз із самостійним обранням коефіцієнту кореляції, інтерпретувати отримані результати.

Підготувати доповідь

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Наукова монографія, наукова стаття, тези.
3. Форми звітності при науковому дослідженні (наукові результати, інформаційна записка, аналітична записка, доповіді, виступи, лекції на наукових та практичних заходах, нарада, колоквиум, симпозіум, конференція, З'їзди, конгреси, виставки, ярмарки, фестивалі)
4. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.
5. Вимоги МОН України щодо написання наукових статей та інших наукових публікацій.

Практичне завдання

1. Скласти рецензію на наукову статтю (за вибором)
2. Скласти анотацію на свій магістерський проєкт
3. Підготувати доповідь (тема за вибором)
4. Скласти алгоритм написання монографії
5. Вимоги до написання дисертаційного дослідження
6. Вимоги до створення автореферату дисертаційного дослідження
7. Структура складання підручників, посібників. Вимоги до оформлення
8. На підставі проведеного емпіричного дослідження підготувати тези з теми магістерського проєкту.
9. Наукова стаття: вимоги до оформлення та публікації
10. Система Антиплагіат
11. Розрахувати авторський, друкований та обліково-видавничий аркуш (стаття, тези за вибором здобувача).

12. Скласти структуру звіту про НДР

Завдання для самостійної роботи:

Тестові завдання

1. До основних функцій публікації належать:

- а) оприлюднення результатів наукової роботи;
- б) сприяння встановленню пріоритету автора;
- в) свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми;
- г) всі відповіді правильні.

2. Види рефератів:

- а) наукові та практичні;
- б) наукові та інформативні;
- в) наукові, теоретичні, методологічні;
- г) всі відповіді правильні.

3. Результат творчої діяльності в будь-якій сфері згідно з технологією або художнім конструюванням:

- а) монографія;
- б) реферат;
- в) винахід;
- г) всі відповіді правильні.

4. Усна передача інформації про наукові результати здійснюється шляхом:

- а) колоквиуму;
- б) симпозиуму;
- в) конференції;
- г) всі відповіді правильні.

5. До науково-дослідних наукових видань належать:

- а) монографія;
- б) джерелознавчі видання;
- в) документальні наукові видання;

г) всі відповіді правильні.

6. Наукова публікація це:

- а) виступ у пресі;
- б) виступ по радіомовленню;
- в) розміщення інформації в фахових та інших виданнях;
- г) все зазначене вірне.

7. До якої групи наукових видань належать: монографія, тези доповідей, автореферат?:

- а) науково-дослідної;
- б) джерелознавчої.

8. До якої групи видавничого оформлення відносяться дані про автора, заголовок видання, індекс УДК і ББК, міжнародний стандартний номер ISBN?:

- а) випускні дані;
- б) вихідні дані;
- в) випускні відомості.

9. Які бібліотеки входять до обов'язкового переліку затвердженого ВАК України?:

- а) Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського;
- б) Львівська державна наукова бібліотека ім. В.С.Стефаника;
- в) Луганська державна наукова бібліотека;
- г) Книжкова палата України;
- д) Кримська державна бібліотека м. Сімферополь.

10. В яких одиницях рахується обсяг рукопису у видавничому договорі?:

- а) обліково-видавничому аркуші;
- б) авторському аркуші;
- в) друкованому аркуші.

11. Дайте вірну відповідь, яка це робота: якщо в ній викладено результати одного дослідження, висновки, визначена структура і обмежене видання:

- а) монографія;
- б) дисертація.

12. В якій науковій праці подається короткий виклад основних аспектів дослідження?:

- а) наукова стаття;
- б) реферат;
- в) тези доповіді.

13. Які методичні прийоми викладу наукового матеріалу?:

- а) цілісний;
- б) послідовний;
- в) вибірковий;
- г) все зазначене вірно.

14. Які види доповідей застосовуються в практиці?:

- а) звітні;
- б) поточні;
- в) наукові;
- г) все зазначене вірно.

15. До якого виду видавничого оформлення відносяться дані про місце випуску видання, назва видавництва, рік випуску?:

- а) вихідні дані;
- б) випускні дані;
- в) вихідні відомості.

Глосарій термінів та понять: публікація, автореферат, монографія, тези, наукові збірники, брошура, рецензія, вихідні дані, наукова стаття, випускні дані, реферат, вихідні відомості, доповідь, відгук, алгоритм, авторський аркуш, друкований аркуш, обліково-видавничий аркуш

Література

1. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
2. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
3. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
4. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с. 5. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12

ТЕМА 12. ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Узагальнення наукових і експериментальних даних.
2. Форми відображення результатів наукового дослідження: повідомлення, доповіді, тези, статті тощо.
3. Поняття про візуалізацію результатів психологічного дослідження.
4. Переваги та недоліки використання таблиць як засобів візуалізації.
5. Переваги та недоліки діаграм та графіків як засобів візуалізації.

Розрахункове завдання

За наданою викладачем матрицею або за результатами власних дослідницьких пошуків створити матрицю даних в MS-Excel. За результатами обробки емпіричних даних побудувати різні види діаграм з позначенням всіх вихідних даних (таблиця даних, осі та ін.).

Підготувати доповіді

1. Види й форми усного подання наукової інформації: повідомлення, тези, доповідь.
2. Наукова доповідь як поширена форма оприлюднення наукових результатів, призначена для публічного виголошення та обговорення.
3. Особливості усного наукового виступу, відмінності між науковою публікацією та науковою доповіддю.
4. Діалогічні (полілогічні) жанри усної наукової комунікації: бесіда, диспут, круглий стіл, дискусія, полеміка.
5. Наукова дискусія як спосіб вирішення спірних проблем, орієнтований на пошук істини або оптимального рішення.
6. Культура наукової дискусії.

7. Відмінності між науковою дискусією та полемікою; мета і засоби полеміки.
8. Поняття академічної доброчесності й академічної культури.
9. Основні види порушень академічної доброчесності, способи їх ідентифікації, розмежування суперечливих випадків.
10. Інструменти та процедури перевірки академічних творів на плагіат, норми законодавства, вимоги внутрішніх нормативних документів з питань академічної доброчесності.
11. Види академічної відповідальності, процедура розгляду справ про порушення академічної доброчесності.
12. Академічна культура в університеті: досвід закордонних вищих навчальних закладів
13. Глобалізація та її вплив на наукову комунікацію.
14. Особливості сучасної наукової комунікації в інтернеті. Тенденції розвитку та шляхи вирішення проблем наукових комунікацій в Україні.
15. Інтернет-наради, інтернет-конференції, їх роль у науковій комунікації у фаховій діяльності.
16. Значення веб-сайтів, веб-форумів в науці.
17. Електронні бібліотеки в системі віртуальних комунікацій. Поняття фахового науково-метричного збірника, наукометричних баз даних.
18. Нові інтерактивні методи віртуальних комунікацій у науковому та діловому середовищі.
19. Інфографіка як засіб візуальної комунікації. Майбутнє наукових комунікацій у фаховій діяльності.
20. Перспектива наукових комунікацій в контексті цивілізаційних викликів ХХІ ст.: прогнози футурологів.

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
6. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
7. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
8. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №13

ТЕМА 13. ТЕХНОЛОГІЯ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Виклад та обґрунтування наукових результатів.
2. Обробка результатів наукових досліджень.
3. Прийоми викладення матеріалів наукового дослідження.
4. Правила та загальні вимоги до оформлення наукових робіт.
5. Мова та стиль наукової роботи.
6. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей.

Підготувати доповідь

1. Алгоритм написання рецензій на наукові роботи.
2. Типові помилки в процесі підготовки публікацій.
3. Стаття як основна форма фіксації наукових знань.
4. Наукова стаття в рецензованому журналі – основна одиниця наукової комунікації.
5. Вимоги МОН України щодо написання наукових статей та інших наукових публікацій.
6. Особливості вимог до структури наукових статей у міжнародних виданнях, індексованих у Scopus і Web of Science.
7. Дисертація як наукова кваліфікаційна робота. Класифікаційні ознаки дисертації.
8. Призначення, зміст і структура автореферату дисертації.
9. Рекомендації щодо оформлення дисертацій. Підготовка до публічного захисту дисертації.

Практичне завдання

1. Скласти рецензію на наукову статтю (за вибором)

2. Скласти анотацію на свій магістерський проєкт
3. Підготувати доповідь (тема за вибором)
4. Скласти алгоритм написання монографії
5. Вимоги до написання дисертаційного дослідження
6. Вимоги до створення автореферату дисертаційного дослідження
7. Структура складання підручників, посібників. Вимоги до оформлення
8. На підставі проведеного емпіричного дослідження підготувати тези з теми магістерського проєкту.
9. Наукова стаття: вимоги до оформлення та публікації
10. Система «Антиплагіат»

Література

1. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
5. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
7. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14

ТЕМА 14. АВТОРСЬКЕ ПРАВО. ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Дайте відповідь на основні запитання:

1. Чи існує різниця між поняттями «твір» і «об'єкт авторського права»?
2. Які твори охороняє авторське право?
3. Які існують види авторських прав?
4. Які особисті немайнові права авторів ви знаєте?
5. Які майнові права авторів ви знаєте?
6. Які існують види співавторства?
7. Чим зумовлені випадки вільного використання творів?
8. Чому авторське право має строковий характер?
9. Чим відрізняються первинні суб'єкти авторського права від похідних?
10. Коли у творця твору виникають авторські права?
11. Правова сутність інтелектуальної власності
12. Охорона та використання результатів Інтелектуальної діяльності
13. Авторське право та суміжні права
14. Право вільного використання наукових творів

Завдання для самопідготовки

1. Визначте, якими є відносини між автором і роботодавцем службового твору.
2. Охарактеризуйте, яким чином набувають права спадкоємці як суб'єкти авторського права.
3. Окресліть взаємовідносини між авторами й організаціями колективного управління майновими правами.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Суть, функції, структура і значення науки, її класифікація.
2. Основні напрями наукових економічних досліджень у сучасних умовах.
3. Характеристика та особливості науково-дослідної роботи.
4. Класифікація наукових досліджень.
5. Організація науки і наукових досліджень в Україні.
6. Принципи розвитку наук.
7. Принципи організації наукової роботи.
8. Етапи проведення спостереження.
9. Поняття, мета та завдання науково-дослідної роботи студентів.
10. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
11. Суть методу порівняння, види порівняння.
12. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.
13. Роль і функції інформації.
14. Економічна інформація, її класифікація та призначення у науково-дослідному процесі.
15. Вибір об'єкта обстеження та визначення системи показників.
16. Організація збирання і документальне оформлення інформації.
17. Порядок обробки інформації в економічних дослідженнях.
18. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.
19. Загальні методи наукових досліджень.
20. Спеціальні методи наукових досліджень в економіці.
21. Докази у методології наукових досліджень.
22. Процес наукового дослідження в економіці та його характеристика.
23. Наукова проблема й обґрунтування теми дослідження.
24. Критерії вибору теми наукового дослідження.
25. Організація обміну науковою інформацією в процесі дослідження.
26. Завершальний етап науково-дослідного процесу.

27. Систематизація результатів наукового дослідження.
28. Форми подання наочного матеріалу.
29. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.
30. Впровадження та ефективність результатів наукових досліджень.
31. Методи порівняння, їх використання в аналізі.
32. Методи зведення, їх використання в аналізі.
33. Методи порівняння, групування, їх використання в аналізі.
34. Графічний і табличний методи у дослідженнях аналітичних показників.
35. Метод абсолютних величин: види й призначення в аналітичних дослідженнях.
36. Метод відносних величин: види й призначення в аналітичних дослідженнях.
37. Метод абсолютних середніх величин: види та призначення в аналітичних дослідженнях.
38. Аналіз рядів динаміки в наукових дослідженнях.
39. Індексний метод у наукових дослідженнях.
40. Методи елімінування в наукових дослідженнях.
41. Економіко-математичні методи в наукових дослідженнях, їх класифікація і характеристика.
42. Застосування економіко-математичних методів при вирішенні конкретних аналітичних завдань.
43. Суть і види прогнозів. Якісні й кількісні методи прогнозування.
44. Методологічні основи економіко-статистичного та економіко-математичного моделювання.
45. Методи пошуку і збирання наукової інформації.
46. Основні етапи проведення теоретичних досліджень.
47. Особливості методу моделювання.
48. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання.

49. Монографії: поняття, види.
50. Реферат. Поняття та види.
51. Суть наукової конференції, види.
52. Науково-дослідний процес: поняття, етапи.
53. Структурні елементи програми дослідження.
54. Загальні критерії обґрунтування теми наукового дослідження.
55. Характеристика окремих етапів науково-дослідного процесу.
56. Етапи створення нової інформації.
57. План наукового дослідження.
58. Дотримання принципу академічної доброчесності.
59. Категоріальний апарат наукового дослідження.
60. Відмітні риси теоретичних та фундаментальних дослід
61. Законодавство, науково-технічна політика і нормативна база наукових досліджень в Україні.
62. Сутність наукових документів та їх види.
63. Відмінність понять «методика», «методологія», «методи»
64. Методика роботи з інформаційними джерелами, вимоги до роботи над текстом.
65. Поняття та вимоги до написання реферату.
66. Доповідь (повідомлення) її види та методичні вимоги до тексту.
67. Наукова стаття, структурні елементи та вимоги до написання.
68. Курсова робота, вимоги до формування змісту, написання тексту та захист.
69. Рецензія, анотація, тези, резюме - їх особливості та призначення.
70. Наукова монографія, види та вимоги до структури і оформлення тексту.
71. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
72. Форми впровадження результатів наукових досліджень
73. Охарактеризувати мотиваційні аспекти проведення наукових досліджень.

74. Відмінності та спільні риси емпіричних та теоретичних досліджень.
75. Підручник, навчальний посібник. Вимоги до формування тексту та видання.
76. Гіпотеза, її значення в процесі наукових досліджень.
77. Особливості загальної і часткової методології.
78. Загальнонаукові методи пізнання.
79. Види інформації та методика оволодіння нею в процесі дослідження.
80. Організаційна, дослідна стадії та стадія узагальнення, апробації та реалізації наукових результатів.
81. Види науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі
82. Охарактеризуйте, яким чином набувають права спадкоємці як суб'єкти авторського права.
83. Мова і стиль наукової роботи. Вимоги до наукового етикету
84. Процедура вибору наукової проблеми, критерії її обрання.
85. Форми презентації результатів дослідження
86. Основні види наукових видань, їх характеристика.
87. Форми усної передачі інформації про результати наукових досліджень.
88. Захист та оцінювання кваліфікаційної роботи.
89. Презентація наукового проекту, заснована на моделі особистої ефективності.
90. Психологічні аспекти, що знижують ефективність презентації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
2. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень з психології. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
5. Горбунова .В В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень. Практична психологія соціальна робота. № 3. 2005. С. 18-23.
6. Грищенко ІМ., Григоренко ОМ., Борисенко В.О. Основи наукових досліджень. К.: Київ. нац. торг.екон. ун-т, 2001. 186 с
7. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання.
8. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання. URL: <http://shop.uas.org.ua/ua/informacija-ta-dokumentacija-bibliografichne-posilannja-zagal-ni-polozhennja-ta-pravila-skladannja.html>
9. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Текст]: (ГОСТ 7.1 2003, IDT):Чинний з 2007.07.01. К. Держспоживстандарт України, 2007. III, III, 47 с.; 29 см. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України). URL: <http://www.ukrbook.net/DSTU.htm>
10. Закон України «Про вищу освіту»
11. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність»
12. Кислий В. М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
13. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
14. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
15. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
16. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.

17. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник/І.С.Добронравова, О.В.Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
18. Могильний С.Б. Методи та інструменти ділової розвідки в Internet. К.: 2010. 264 с.
19. Наукова етика. Права та обов'язки наукових працівників/ URL: https://pidru4niki.com/70382/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/naukova_etika
20. Носенко Е.Л., Салюк М.А. Методика та організація наукових досліджень. Методичний посібник / за ред. Е.Л. Носенко. Дніпропетровськ: Інновація, 2014. 46 с.
21. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навч. пос. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
22. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження / Українська академія державного управління при Президентові України. К.: Вид-во УАДУ, 2000. 338 с.
23. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. Т. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підр. Знання-Прес. 2002. 295 с.
24. Як написати статтю. Рекомендації ЄАНР (Європейської асоціації наукових редакторів) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою (ease.org.uk), 2018 р. November 2018; 44(4). DOI:10.20316/ESE.2018.44.e1.ua. (Ukrainian translation © 2021 European Association of Science Editors). URL: https://ease.org.uk/wp-content/uploads/2021/05/EASE_Guidelines-May2021-Ukrainian.pdf

Вікторія Борисівна Бедан

ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПСИХОЛОГІЇ

Українською мовою

Підписано до друку __.__.2023. Формат 60х84/16. Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк. Умовн. друк. арк. 3,2. Тираж 50 прим.
Замовлення № _____.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс» (Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02). Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. (048) 7777591 e-mail: fenix-izd@ukr.net